

עין משפט
נר מצוה

^{בז א מיי פיד מוהל' מעשה הקרנות הלכו י:}

רבינו גרשום

אלא משקין ומזווחות: שיהו כל עבודות חדש זה של פסח דורות כזה דבא מן החולין: ליקום במילתיה הבאי טעמא ואמאי חור דרזו והשבו מדין אתר: אי הדר ביה ריכול לרזן אפשר משאי אפשר והאי דלא גמר לה ר' עקיבא פסח דורות מפסח מצרים משום וריאבא למיפוך מה לפסח מצרים וכו': פסח מדרב יוכיח. שטעון דמים ואימורין למבוה ואיזבא בא אלא מן החולין דלא היה במדרב מעשר אף אני אביי פסח דורות שאיזבא בא אלא מן החולין: לדבריו דר' עקיבא קאמר. מה לפסח מצרים אבל לדידיה אית ליה דאין דרין אפשר משאי אפשר: ור' אליעזר ליטא ליה כי רב ומשום האי פירכא דאמר ר' (ר"ן) מה לפסח מצרים ומהאי קר' ועבדת לאו שטעמ' ליה. פסח מדרב יוכיח: והשטא נמי ליפרוך. אכתי ר' עקיבא מפליג פליג ומה לפסח מצרים ומהאי קרא ועבדת לא משמע ולא כחב ביה בפירושו ובה מן החולין אלא דליף חתקש שיהו כל עבודות של חדש זה כזה. אין שביעין על ההיקש דארס דן קל וחומר בעצמו ואין אדם דן גיש אלא אי"כ שטע מרבו ורבו ורבו עד סיני: וכו דרב הלמד חתקש חור ומלמד בחקש מצרים דורות למד מפסח ומתאי קרא דמן החולין והאיך למידן תורת מפסח דורות: לא תורת בכללא דפסח איתמר דפסח כוליה דבעינן ודרורות חדא מלתא היא שם פסח וליא הוי דרב הלמד בחקש: אליימא מוקד. דרביב וישאל את עברי בני ישראל ויעלו עולות וכתבי ויעם באגנות: גבי ישראל צבור נמי כתבי באגנות דכתבי ויזבחו וזבחין שלימים:

שיטה מקובצת

- ^{[פ] חיבת הוצא מנחם [ב] משאי אפשר ואי משום: [ג] איתמר דכוליה פסח חדא: [ד] טעמא כלי. צי חס' ולקמן דף קי ע"א: [ט] זבחי. וזבחין (דף קי ע"ב): [ז] מאי היא אי נחמי: [ח] חור דרזן ואות ר' נחמי: [ט] משאי אפשר קאמר מה: [י] קרא דועברת: [יא] הלמד בכלל התורה. בחיקוש: [יב] איהו: [יג] באגנות ובחיי שלימי צבור נמי כתבי ויעם באגנות:}

פב:

והשתא נמי. דכתיב ועבדת לאקשוי לכל הפסחים ליפרוך וכי דנין אפשר משאי אפשר ומשני אין משיצין על ההיקש ור"ע סבר אפ"ה אין דנין אפשר משאי אפשר אבל אין לומר דלית ליה היקשא דעל כרחין אית ליה היקשא דלריכא לשאר מיילי כדאיתא

בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף יז.)

ואי"ת והא בפרק צנות כותים (נדה

דף לז:) דדרשין כימי נדמה כך ימי

לדמה פריך וכי דנין אפשר משאי

אפשר ומשני רב שטע ע"כ היקשן

הכתוב ורב אהדדוייזבא רב אמאי משני

רבי אליעזר היא משמע דבעי רב

שטע לשנויי אפילו כ"ע ואמאי הא

ה"נ היקשא היא ופליגי וי"ל דקבר

רב שטע הכא דליכא לזקוקימי היקשא

לשאר מיילי להכי לא אמרינן ע"כ

היקשן הכתוב ונסמך דדריש מה

אשס אין ספיר ושילא קדוש כו' וקאמר

דסברי דענין אפשר משאי אפשר

דמשמע י' לשנא דר' אליעזר לטעמ'

אבל ר"ע פליג עליה הסם נמי לריכא

היקשא למיילי טובא ואי"ת הא פליגי

בפ' החולין (יבמות מו.) דרבי אליעזר

יליף מאכזות דמל ולא טבל הוי גר

ורבי יאסעב יליף מאמחות דטבל ולא

מל הוי גר ופריך ולרבי אליעזר נמי

יילף מאמחות דהא אית ליה דנין

אפשר משאי אפשר והשתא אפילו

לר"ע מני לאקשויי דהסם מודה דנין

דהיקשא הוא כדדרשין בפרק ז'

דכריתות (דף טז.) כסס כגד מה

בזבוחים לא נכנסו לצרית כו' דע"כ

היקשן הכתוב וי"ל דהסם מסתבר

דאתא קרא למימר דילפינן אגשים

מאגשים וששים מששים ואי לאו

דאשכחן בעלמא דרבי אליעזר סבר

דנין כדמיימא מהך דהכא לא הוי

פריך ויש לתמוה י"ל (ולר"ע מנלן דאין

משלשין צמכות) דפ"ק דמכות (דף

ה.) ילפינן לה בגזירה שזה דרשע

רעע [ממיתה] והיינו אפשר משאי

אפשר ואע"ג דאין גו"ש למחצה י

ה"נ אין היקש למחצה י וקסברי אין

דנין וכ"ת דמודה הסם משום דגו"ש

לא לריכא וע"כ היקשן הכתוב דהא

כריצין למיילי טובא צההוא פירקא ד'

גופיה ובפרק קמא דסנהדרין (דף

י.) ובפרק אחד דיני ממונות (דף

ג.) ובפרק החובל (ד"ק פז.) ובפרק

אלו נערום (כמוכות לה.) י: **ובתרביצא**

מוקם שמרביצין זו תורה ולשון הפסוקים זו רבנן צע"ס: **ויקח את**

הבאבבית השתא דריש ליה הכא נלקדשים שטעון לוי ומימה דפסי"ק

דחולין (דף טז. ושם) מוקמינן ליה לענין חולין דאמרינן מניין לשחיטה

שהיא בתלוש שנאמר ויקח את המאכלת ואומר ר"ת דקרא דהאי

צדקשים כתיב אלא גמרינן נמי חולין מדכתיב לשחוט את צנו ולא

כתיב לשחוט העולה אבל כלי לא שייך למילף בחולין אלא צדקשים

כשאר עבודות דבעו כלי שרת ומדכתיב ויקח דמשמע דבר תלוש ולא

כתיב ויכין דרשינן תלוש בחולין וכלי צדקשים מדהזכיר מאכלת

דה"ל למכתב ויקח את הממחך ואע"ג דהסם דחי רבי חייה

וריומיה דלזברהס קמ"ל הכא לא שייך לדחויי הכי דלענין מה שהציא

עמו דבר תלוש ולא סמך על מה שימאלא זור וקנה מחובר שייך לומר

דכתציה קרא לאשמעינן וריומיה דלזברהס קמ"ל אבל מאכלת

שהזכיר למה י' י' [אין] לאו לאשמעינן דעולה טעונה כלי: **במה** מנחה

אינה נאבבית א"א לזכיר בהוגה. בסוף דס חטאת צוצחים (דף נה.) י

פירש בקומטרס הא דלא ילפינן לזכרי בהוגה מחטאת ואשם

דילפינן ממנחה משום דכתיב צתרייווי גבי אכילת זכרים י קודש

קדשים הוא וקשיא דצפרק חיזוהו מקומו (וצחים דף נה.) איכא מנא דיליף מהיקשא דחטאת מהאי קרא דכתיב ועשיסם שעיר עזים

אחד לחטאת ושני כזשים בני שנה לזבח שלמים מה חטאת לזכרי כהונה אף שלמי ציצור לזכרי כהונה ונראה לפרש דהיינו טעמא

הכא כיון דהיקשא דחטאת ואשם איכא לאוקומה למיתלא אחרימי דמפרש הכא לא מוקמינן ל' לאכילת זכרים כיון דאינו שזה

בכל הנהו דכתיבי צקראי אבל מנחה על כרחין להכי אתאי דלא משכחת למיתלא אחרימי י: **אף** כז אינו נאבב לזכיר בהוגה.

ושלמים דהאי קרא כדכשי עגרת קאי דקדשי קדשים ניינהו כל הכתובין צמקרא זה כך פי' בקוטר' צוצחים ונראה דעל כרחין איירי

נמי בשלמי נדבה דהא צפ"ק דזחיסם (דף נה.) נפקא לן מהאי קרא שלא לשמו ועוד כזולוהו קרצנות דטעונין כלי מהכא נפקא לן:

התורה היתה באה פרק שמיני מנחות

סאמר בפסח דורות שכן טעון וכו'. כשלמים דרין הוא שציא אף מן המעשר

כשלמים: **משום** האי פירכא. פסח דורות כזה דבא מן החולין: **ליקו**

במילתיהו. קמיימא וכי דנין איפשר וכי' אמאי י' חור דרזין י' דין אתר: **אי**

דרב ציה. דסבר דנין אפשר משאי אפשר. והאי דלא גמר ליה ר"ע פסח

דורות מפסח מנרים משום האי פירכא מה לפסח מנרים שכן [אין] טעון מתן

וכי' האי לאו פירכא היא דפסח מדבר יוכיח שטעון מתן דמים ואימורים למזבח

ואינו צא אלא מן החולין דבמדבר לא הוה

מעשר עד כזולא לארץ אף אלמי אכילא פסח

דורות שאינו צא אלא מן החולין: **לדבריו**

דרבי אליעזר. דלית ליה דנין אפשר

משאי אפשר (טז.) מה לאו לפסח מנרים אבל

איזיה סבר דאין דנין: **ורבי אליעזר.**

אמאי ממדר ליה ועבדת לימא לאו פירכא

היא דפסח מדבר יוכיח: **ובספא** נמי.

אע"ג דיליף מן ועבדת ליפריך ר"ע וכי

דנין אפשר משאי אפשר והאי קרא

[א] ועבדת לא משמע ליה דהא לא כתיב

צפירוש דבא מן החולין אלא דיליף מהקשא

דיוהי כל עבודות של חדש זה כזה: **זאם**

אומרים. מנלא פריך הכי אין משציין על

ההיקש אע"ג דליכא למיפוך ציה כגון

הכא דלדס דן ק"י מעלמא ואין ארס דן

גו"ש [והיקש] מעלמא אר"כ למדס מרבו

ורבו מרבו הלכס למשה מסיו: **ובסריבאל.**

צציה המדרס שמרביצין זו המורה אמרו

וכי דבר הלמד י' בדיקס חור ומלמד

צדיקס דפסח דורות חלד מפסח מנרים

דבא מן החולין איפך למידין תורה מפסח

דורות: **כנללא איתמר.** כלומר פסח מנרים

ופסח דורות כנלל הוא י' דסס פסח י' הוא

ולא הוי דבר הלמד צדיקס י' דהייז דיליף

תורה מפסח דורות כמאל דיליף מפסח

מנרים דסס פסח אחד הוא: **ור"ע.** הואיל

דלית נא אלא מן החולין מנלן: **זאם**

הסורים. מאי קא משמע לן האי קרא:

טולה. להכי מוקש הני קרצנות בעולה לומר

לן מה עולה וכו': **מאי** היא. י' א' צלחה כל

דילפי' מעולה: **אליימא** מורק. לקבל דסס

דאשכחן מורק בעולה י' דכתיב וישלח את

עברי בני ישראל ויעלו עולות י' זבחי

ויסם צאגנות י'י: **ימי כסיב ויעם** כזאגות.

דהאי צאגנות משמע אכזלוה ויזין דשלמים

שטעוין מורק כל שכן שאר קדשים ואחמי

ילפי מעולות טפי משלמי צבור: **ספין.**

דלא הוו מולקין: **מנחה.** להכי הוקשא למנחה

מה מנחה כו': **אלא לזכרי** כהונה. דכתיב

כל זכר צבני אהרן יאכלנה (ויקרא יז.)

סאמר בפסח דורות שטעון פסח דמים
ואימורים. כדלמרא' צתמיד נכטס י' אף צבור
שור וגו' י' למד על צבור ומעשר ופסח שטעון
מתן דמים ואימורים: **כזה.** של מנרים מה
זה מן החולין אף לדורות מן החולין:

ליקו במילתיהו. צהאי דסבר ליה דאין דנין

משאי משאי אפשר ואמאי חור דרזו דין אתר: (ו) **הדר ציה.** וסבר דייניין אפשר

משאי אפשר: **משום** האי פירכא. פסח מנרים לאו פירכא היא: **פסח מדרב.**

שששו וטעון שטעון וי' הססם צמועודי ככר ה' לסס מנחה דכר"ת עינן הוקש

המשקן שטעון מתן דמים ואימורים למזבח ולא צא אלא מן החולין דעדיין לא

היה לסס מעשר: **ואי משום** האי פירכא. דמתן דמים לאו פירכא היא דפסח

מדבר יוכיח: **לידיך דלמרת** אין דנין. צע"כ דייניין ליה מייניה דהא אקשה צו

קרא לכל הפסחים כדכתיב ועבדת כו' שהיו כל העבודות של חדש כזה: **וסהפא**

נמי ליפרוך. וכי דנין אפשר משאי אפשר: **ובסריבאל** אמור. צציה המדרס מותבי

מיומנא אמתי' דגומר שאר קרצנות חובה מפסח דורות: **וכי.** פסח דורות הלמד

צדיקס מפסח מנרים דכתיב י' צחדש הוא: **חורר ומלמד.** על שאר קרצנות צדיקס:

כנללא איתמר. מתני' מכל הפסחים גמר כדדדי: **דכוליה פסח חדא מילנא** היא.

ופסח דורות הלמד מפסח מנרים לאו דבר הלמד צדיקס הוא דסס פסח חד הוא

וחד דינא אית לה: **נפקא** ליה מהא. כלומר מהאי קרא דזאת העולה י' נפקי ליה

ולא כדדדיש ליה שמואל משום ר' אליעזר אלא דדריש ליה בעיננא אחרינא לקמן [וגד:]

זאם הסורים. כוליה קרא יתיראל הוא דהא בכל חד צאמי נפשיה כתיב זאם

תורת העולה י' זאם תורת התעלות כו' י' אלא לדרשא הוא דלמא: **מאי** היא. על

איזה כלי הוא הלמד: **אליימא** מורק. דכתיב י' וישלח את עברי בני ישראל ויעלו

עולות זבחי כזהוא קרא ויסם צאגנות אלאה עולה טעונה מורק ואחמי האי זאם

המורה לאקשוי שאר קרצנות לעולה שטענו מורק: **שלמים** נמי **כסיב** כזו ויסם

כזאגות. דהסם שלמים נמי הוי דכתיב ר' ויזבחו וצחים שלמים: בתנחה כתיב כל

זכר כזהנים י': **מאי** היא. על איזה מן הקרצנות מלמד שיהא נאכלין כהנסי:

קדשים הוא וקשיא דצפרק חיזוהו מקומו (וצחים דף נה.) איכא מנא דליף מהיקשא דחטאת מהאי קרא דכתיב ועשיסם שעיר עזים

אחד לחטאת ושני כזשים בני שנה לזבח שלמים מה חטאת לזכרי כהונה אף שלמי ציצור לזכרי כהונה ונראה לפרש דהיינו טעמא

הכא כיון דהיקשא דחטאת ואשם איכא לאוקומה למיתלא אחרימי דמפרש הכא לא מוקמינן ל' לאכילת זכרים כיון דאינו שזה

בכל הנהו דכתיבי צקראי אבל מנחה על כרחין להכי אתאי דלא משכחת למיתלא אחרימי י: **אף** כז אינו נאבב לזכיר בהוגה.

ושלמים דהאי קרא כדכשי עגרת קאי דקדשי קדשים ניינהו כל הכתובין צמקרא זה כך פי' בקוטר' צוצחים ונראה דעל כרחין איירי

נמי בשלמי נדבה דהא צפ"ק דזחיסם (דף נה.) נפקא לן מהאי קרא שלא לשמו ועוד כזולוהו קרצנות דטעונין כלי מהכא נפקא לן:

בקשקש

מסורת הש"ס

- ^{[א] פסחים יז.א. (ב) וצ"ק סג:}
- ^{[א] וצחים מט: וספין, (ב) וצחים יז.א. (ג) מילין. וצחים יז.א. (ד) וצחים יז.א. (ה) מילין. וצחים יז.א. (ו) וצחים יז.א. (ז) צ"ל דין. (ח) וצחים יז.א. (ט) צ"ל אחד הוא. צ"ק, (י) צ"ל דרי יליף. צ"ק, י' צ"ל אחה כלי ילפינן. צ"ק, (כ) צ"ל בעולה הסיד ואח"כ מ"ה נמי כמי ויסם. צ"ק, י' (ק) ושמות כד, (ל) פסחים סד, (מ) פסחים סד, (נ) כמדבר ית, (ס) שמות יג, (ע) ונצ"ל (הסורה) (פ) ויקרא (ז) שס י' (ק) שמות כד, (ר) שס, י' וצ"ל צבני אהרן, שס א' י' צ"ל מלשנא. צ"ק, (א) מהרש"ם מ"ו, י' וצחים (ב) מנרים יז, (ד) ממות דף ה: (ה) ונ"ע חוס' כזכרות נז. ד"ה ומה נזק וחס' יבמות מנ. ד"ה סילין י' (ק) צ"ק, י' ד"ה מה אכסס, (ס) צ"ל הוא קודש. צ"ק, (ע) ונ"ע חוס' וצחים יז: י' מה סת מנחה,}

תורה אור השלם

- והיה כי יביאך יי אל הבציעי והחתי והאמורי והחוי ודבסיי אישר נשעב לאבתיך לחת וצבתי את העבדה הזאת בחורש הזה: שמות יג ה
- זאת התורה לעלה לפניהך וליצאת וקאטם ולעמלאם: ויקרא י לו
- ויקח משה חצי הרם וישם באגנת חצי הרם ויקח על צומו:
- וישלח אברהם את דוד ויקח את המאכלת לשחוט את בנו: בראשית כז י
- וישא אברהם את עיניו וירא ודעה איל אתר נאחו בספר צקרי וצקל אברהם ויקח את האיל ויעלה לעלה חתת בנו: בראשית כב יג

הגהות הב"ח

- ובמאי כנללא איתמר דפסח: (ב) רש"י ד"ה לדבריו וכו' משאי אפשר קאמר מה לפסח:

מוסף רש"י

שהיו כל עבודות של חדש הזה כזה. כל פסחי דורות הוקשו זה לזה (פסחים יז.) זאת התורה. עשה טול זה לזה ללמוד זה על זה לכן הוקשו טול לעולה דמה עולה טענה וכו' איילימא מוקד. כקבלת דס ויליף מעולת סיני דכתיב וישלח את עברי בני ישראל ויעלו עולות זבחי כזהו. וכוין דהיוו אקשוס טולה לנלמים דכתיב צבאי קרא וילפינן מיהא לקמן כפספתין (דף נה.) מה שלמים מפגלין ומתפגלין הא נמי מילף משלמים דהסם נמי שלמים כסויי הוו אלא סכין. לשחיטה, לאפוקי זור וקנה דכלי שבת שטעין מאי היא. ה' מיימיהו יליף לנאל לזכרי כהונה מנחה (ובחים יז.) צ"ח.